

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 4, 5, 7, 9, 10, 18 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 9¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 1, 6, 9, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1132 1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, TRIUKŠMO VALDYMO ĮSTATYMO NR. IX-2499 9 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-20-66(2); TAP-20-67(2); TAP-20-68(2); TAP-20-69(2); TAP-20-70(2); TAP-20-71(2); TAP-20-72(2)) (TAIS NR. 20-5353)

2020-04-16 Nr. NV-1081

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: siekiama **pertvarkyti** valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą vykdančią **biudžetinę įstaigą Lietuvos automobilių kelių direkciją** prie Susisiekimo ministerijos į **VĮ Lietuvos automobilių kelių direkciją**.

3. Dabartinė situacija:

- **2019 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 720 Vyriausybė sutiko, kad biudžetinė įstaiga Lietuvos automobilių kelių direkcija būtų pertvarkyta į VĮ.** Šiuo Vyriausybės nutarimu nustatyti biudžetinės įstaigos pertvarkymo ir valstybės įmonės veiklos tikslai;

Kelių direkcijos veiklos tikslams įgyvendinti skirtus veiklos finansavimo šaltinius ir tvarką nustato Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, o konkrečioms veiklos sritims finansuoti skiriamų lėšų sąmatą kiekvieniems metams patvirtina Vyriausybė. Įstaigai išskeltiems tikslams įgyvendinti lėšos skiriamos iš valstybės biudžeto, o dalis investicinių projektų yra iš dalies finansuojami ir Europos Sąjungos paramos struktūrinių fondų lėšomis.

4. Projektų esmė:

- **pertvarkyti** valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą vykdančią **biudžetinę įstaigą Lietuvos automobilių kelių direkciją į VĮ**, kas sudarytų sąlygas **užtikrinti tinkamą valstybinės reikšmės kelių valstybinę priežiūrą**, atkūrimą, plėtrą ir pakankamą valstybinės reikšmės kelių valstybinio valdymo finansavimą, **sumažinti valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros finansavimą iš valstybės biudžeto**, optimizuoti, **racionaliau naudoti materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, pritraukti investicijų**, skirtų transporto infrastruktūrai tobulinti ir plėtoti. Įgyvendinus Kelių direkcijos pertvarką, **būtų sumažintas biudžetinių įstaigų ir valstybės tarnautojų skaičius**;

- VĮ veiklos **pagrindiniai tikslai liktų tie patys** (toliau vykdytų specialiuosius valstybės įpareigojimus, kurių vykdymas būtų dotuojamas įstatymų nustatyta tvarka):

- organizuoti valstybinės reikšmės kelių ir jų statinių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą;
- įgyvendinti kelių priežiūros ir plėtros bei saugaus eismo valstybinės reikšmės keliuose užtikrinimo politiką,

- **VĮ nebevykdytų šių funkcijų**, numatytų dabar galiojančiuose Kelių direkcijos nuostatuose, t. y. planuoti, organizuoti, koordinuoti norminių teisės aktų projektų rengimą; priimti norminius teisės aktus; nustatyti fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų, pageidaujančių skirti tikslinių lėšų valstybinės reikšmės kelių juostoje esantiems kelių objektams projektuoti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti), pasiūlymų

teikimo tvarką; organizuoti tikrinimus, kaip juridiniai asmenys laikosi norminių teisės aktų, susijusių su valstybinės reikšmės kelių projektavimu, tiesimu, rekonstravimu ir priežiūra, reikalavimų.

- **Numatomi pertvarkytos į valstybės įmonę Kelių direkcijos specialieji įpareigojimai:**
 - ✓ atlikti valstybinės reikšmės kelių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbų užsakovo funkcijas;
 - ✓ atlikti valstybinės reikšmės kelių būklės ir eismo tyrimus;
 - ✓ tvarkyti ir analizuoti duomenis apie valstybinės reikšmės kelius;
 - ✓ teikti Susisiekimo ministerijai pasiūlymus dėl valstybinės reikšmės kelių tinklo plėtros, modernizavimo ir priežiūros užtikrinimo programų rengimo;
 - ✓ atlikti planuojamų valstybinės reikšmės kelių tiesimo, statybos ir rekonstrukcijos projektų analizę techniniu, ekonominiu ir aplinkos apsaugos požiūriais;
 - ✓ atlikti valstybinės reikšmės kelių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbų, kurie finansuojami valstybės biudžeto lėšomis ar iš kitų finansavimo šaltinių, kokybės vertinimą, kokybės kontrolinius patikrinimus ir techninę, ekonominę ir aplinkos apsaugos stebėseną;
 - ✓ panaudojant technines eismo organizavimo priemones vykdyti automobilių srautų valdymą ir organizuoti eismą valstybinės reikšmės keliuose;
 - ✓ planuoti, organizuoti ir koordinuoti intelektinių transporto sistemų (eismo valdymo, eismo kontrolės, eismo stebėjimo ir eismo apskaitos, kelių oro sąlygų, viešojo transporto kelionių planavimo) diegimą, naudojimą ir plėtrą;
 - ✓ valdyti ir tvarkyti eismo valdymo, stebėjimo ir kontrolės sistemas valstybinės reikšmės keliuose;
 - ✓ per visuomenės informavimo priemones informuoti visuomenę apie eismo sąlygas valstybinės ir vietinės reikšmės keliuose;
 - ✓ organizuoti kelio saugumo audito, poveikio kelio saugumui vertinimo, kelių saugumo patikrinimo, didelio avaringumo ruožų ir saugumo lygio nustatymo kelių tinkle atlikimą valstybinės reikšmės keliuose;
 - ✓ atlikti kitas įstatymuose nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas, susijusias su eismo saugumo užtikrinimu valstybinės reikšmės keliuose.
- **vienu iš naujų įmonės veiklos tikslų būtų komerciniais pagrindais teikiamų paslaugų,** susijusių su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, **teikimas.** Tai sudarytų galimybę didinti įmonės teikiamų paslaugų finansavimą ir **iš komercinės veiklos gaunamų pajamų kurti ir diegti naujas paslaugas,** transporto infrastruktūros naudotojams pasiūlyti kompleksines paslaugas, atitinkančias ES standartus (poilsio aikštelių prie valstybinių kelių nuoma; kelių remonto metu likusių pakartotinio panaudojimo medžiagų pardavimas; transporto srautų tyrimai, transporto srautų planavimas ir makromodeliavimas; laboratoriniai kelių dangos būklės tyrimai ir ekspertinis kelių dangos būklės vertinimas; transporto infrastruktūros bei darnaus judumo planų, transporto srautų valdymo sistemų kūrimas; paslaugų komplektas savivaldybėms ir kitiems subjektams (kelių apkrovos ir eismo dalyvių srauto tyrimai, rekonstrukcijos, kapitalinio ir paprastojo remonto poreikio pagal ekspertinius įvertinimus nustatymas, investicinių, darbo bei techninių infrastruktūros tvarkymo projektų parengimas, jų įgyvendinimo organizavimas bei techninė priežiūra);
 - nustatyti, kad VI turto patikėjimo teise valdo, naudoja valstybinės reikšmės kelius ir jais disponuoja, o įstatymų ar Vyriausybės nustatyta tvarka - patikėjimo teise valdo, naudoja valstybinės reikšmės keliams priskirtą žemę ir ja disponuoja;
 - saugias eismo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose užtikrinančių eismo saugumo priemonių įgyvendinimą koordinuotų Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota viešoji įstaiga, kurios vienintelis dalininkas arba savininkas yra valstybė, organizuotų VI Lietuvos automobilių kelių direkcija;
 - nustatyti, kad KPPP finansavimo lėšos naudojamos VŠĮ Transporto kompetencijų agentūros funkcijoms, nurodytoms Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme vykdyti (valstybinės reikšmės kelių

saugos stebėsena ir analizė; kelių saugos valdymas; eismo įvykių ir avaringų vietų analizė ir stebėsena; kelių saugos lygių priskyrimas; pasiūlymų dėl Valstybinės eismo saugumo programos rengimo teikimas);

- nustatyti, kad KPPP finansavimo lėšos naudojamos Susisiekimo ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų, viešųjų įstaigų ir valstybės įmonių, atsakingų už valstybinės reikšmės kelius, išlaikymo išlaidoms apmokėti, paskoloms, skirtoms tiesioginėms funkcijoms atlikti, grąžinti ir palūkanoms mokėti;
- už KPPP finansavimo lėšų naudojimo tvarkos įgyvendinimo koordinavimą būtų atsakinga VI Lietuvos automobilių kelių direkcija, o Programos finansavimo lėšų, kuriomis apmokamos pagal Viešųjų pirkimų įstatymą įsigytos prekės, paslaugos, darbai, panaudojimo kontrolę atliktų CPVA (šiai CPVA veiklai užtikrinti būtų numatomos KPPP lėšos);
- įtraukti įmonę, patikėjimo teise valdančią valstybinės reikšmės automobilių kelius, į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą.
- Administracinių nusižengimų kodekse siūloma panaikinti teisę Kelių direkcijai pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl eismo saugumo reikalavimų automobilių keliuose pažeidimų, automobilių kelio juostos ir kelio apsaugos zonos priežiūros taisyklių ir naudojimo sąlygų pažeidimų, kelių priežiūros tvarkos aprašo pažeidimų. Taip pat nenumatyti šių teisių VI. Ši teisė išliktų Lietuvos policijai.
- Atsižvelgiant į Vyriausybės 2020-01-08 posėdyje priimtą sprendimą (Susisiekimo ministerija turi išnagrinėti klausimą dėl prievolės savivaldybėms tam tikrais atvejais derinti eismo organizavimo klausimus su Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija reglamentavimo įstatymo lygmeniu), Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projekte įrašoma nuostata, numatanti kelio savininko (valdytojo) prievolę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais suderinti eismo organizavimo klausimus su Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija, įstaiga arba valstybės įmone.

5. Derinimas: projektai buvo pateikti išvadoms gauti Finansų ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Aplinkos ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Teisingumo ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos transporto saugos administracijai, Lietuvos automobilių kelių direkcijai, VšĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai. Po gautų pastabų projektai pakartotinai pateikti išvadoms gauti toms pačioms institucijoms ir Konkurencijos tarybai. Susisiekimo ministerijos teigimu atsižvelgta į didžiąją dalį institucijų išvadose pateiktų pastabų.

Projektai svarstyti 2020 m. vasario 11 d. tarpinstituciniame pasitarime, atitinkamai patikslinti, o Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje.

Projektai aptarti 2020 m. balandžio 15 d. Vyriausybės pasitarime.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada:

Pažymėtina, kad Vyriausybė, teikdama pasiūlymus Seimui dėl pavasario sesijos darbų programos, siūlė įstatymų projektus svarstyti Seime balandžio mėnesį.

Atsižvelgiant į svarstymo Vyriausybės pasitarime rezultatus, Susisiekimo ministerijai papildomai įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus (be kita ko, pateikti išsamią informaciją nurodant šiuo metu LAKD vykdomas funkcijas ir kurios institucijos galimai jas vykdytų po šios įstaigos pertvarkos, pateikiant išvadas ir konkrečius pasiūlymus dėl viešojo administravimo funkcijų priskyrimo ir kt.), projektai svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje prieš tai juos aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Arvydas Nevas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt